

2020-07-02
Ju2020/02565/SSK
Ju2018/05358/SSK

Justitiedepartementet

FOI Totalförsvarets forskningsinstitut
164 90 Stockholm

Uppdrag till Totalförsvarets forskningsinstitut att analysera frågor avseende nationell försörjningsberedskap

Regeringens beslut

Regeringen ger Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i uppdrag att analysera vissa övergripande frågor avseende nationell försörjningsberedskap.

Analysen ska belysa vilka frågor som skulle kunna hanteras av en central aktör med ett sammanhållet ansvar för försörjningsfrågor. I analysen ska det ansvar som berörda myndigheter i nuläget har för försörjningsberedskapen beskrivas, samt resonemang föras kring hur en central aktör med ett sammanhållet ansvar för försörjningsfrågor skulle kunna komplettera berörda myndigheters ansvar. Relevanta jämförelser ska göras med länder som har en uppbyggd nationell försörjningsberedskap (t.ex. Finland).

FOI ska under uppdragets genomförande föra dialog med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Försvarmakten och Försvarets materielverk. Dialog ska även föras med andra relevanta myndigheter såsom bevakningsansvariga myndigheter (inkl. länsstyrelserna) och utredningar, samt näringslivsaktörer såsom bransch- och intresseorganisationer och enskilda företag.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 16 november 2020.

Ärendet

Försörjningsberedskap rör planering av tillgång till samt distribution och fördelning av varor och tjänster som är nödvändiga för befolkningens överlevnad och samhällets grundläggande behov vid bristsituationer under

fredstida kriser, höjd beredskap eller krig. I Försvarsberedningens delrapport Motståndskraft (Ds 2017:66) uttrycks ett behov av att Sverige bygger upp en försörjningsberedskap för totalförsvarets behov vid höjd beredskap och ytterst i krig. För att säkerställa försörjningen under en allvarlig säkerhetspolitisk kris anser Försvarsberedningen att det ska finnas lagerhållning i statlig eller privat regi för att kunna förse civilbefolkningen och Försvarsmakten med nödvändiga varor och förnödenheter. Vidare anser Försvarsberedningen att omställning av inhemsk produktion kan bli aktuell om krisen sträcker sig över en längre tid än tre månader.

Regeringen tillsatte den 9 augusti 2018 en utredning med uppdrag att göra en översyn av hälso- och sjukvårdens beredskap inför och vid allvarliga händelser i fredstid och höjd beredskap, samt lämna förslag på hur hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera denna typ av händelser långsiktigt bör utvecklas. Här ingår även frågor om hälso- och sjukvårdens försörjningstrygghet.

I delbetänkandet Hälso- och sjukvård i det civila försvaret – underlag till försvarspolitisk inriktning (SOU 2020:23) konstaterar utredningen att det finns vinster med att på nationell nivå samordna vissa strategiska försörjningsrelaterade frågor i stället för att aktörer inom olika områden i samhället skapar separata lösningar för detta. Utredningen anser därför att regeringen bör överväga om en sammanhållande funktion för samhällets försörjningsberedskap bör inrättas. Utredningen påtalar ett behov av att någon aktör ansvarar för den övergripande dialogen med, och skapandet av incitament för, näringslivet. Detta gäller alldeles särskilt i fall där flera offentliga aktörer och områden har behov av varor och tjänster från samma företag. Utredningen konstaterar att en nationell samordning kan ske inom ramen för en befintlig myndighets eller annan aktörs verksamhet, eller genom tillskapandet av en ny myndighet med en liknande funktion som Överstyrelsen för civil beredskap tidigare hade.

Utredningen om näringslivets roll inom totalförsvaret (SOU 2019:51) har lämnat förslag som avser näringslivets medverkan i totalförsvarsplaneringen, som bl.a. inbegriper att nya former för långsiktig samverkan mellan offentliga och privata aktörer behöver etableras. Utredningen föreslår även att vissa berörda författningar inom området ses över.

Skälen för regeringens beslut

Det är angeläget att frågor om samhällets försörjningsberedskap blir belysta. Frågor om ansvar och metoder för att uppnå försörjningstrygghet är angelägna och komplicerade frågor som behöver analyseras och utredas närmare under kommande år. FOI:s redovisning förväntas ge regeringen ytterligare underlag för det fortsatta arbetet inom området.

På regeringens vägnar

Mikael Damberg

Anette Häggström Ahrens

Kopia till:

Affärsverket svenska kraftnät
Arbetsförmedlingen
Elsäkerhetsverket
Finansinspektionen
Folkhälsomyndigheten
Fortifikationsverket
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försäkringskassan
Kommerskollegium
Kustbevakningen
Luftfartsverket
Länsstyrelserna
Livsmedelsverket
Migrationsverket
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Pensionsmyndigheten
Polismyndigheten
Post- och telestyrelsen
Riksgäldskontoret
Sjöfartsverket
Skatteverket
Socialstyrelsen
Statens energimyndighet
Statens jordbruksverk
Statens veterinärmedicinska anstalt
Strålsäkerhetsmyndigheten
Svenskt Näringsliv
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges Kommuner och Regioner, SKR
Säkerhetspolisen
Tillväxtverket
Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
Trafikverket
Transportstyrelsen
Tullverket